

पूज 10 U. (पूजयति-ते, पूजयांचकारं-चक्रे, अपूपुजत्-त्, अपूपुजत्-त, पूजयितुम्, पूजित) 1 To adore, worship, revere, honour, receive with respect; यदपूपुजस्त्वमिह पार्थ मुरजितमपूजितं सताम् Śi. 15. 14; Ms. 4. 31; Bk. 2. 26; Y. 2. 14. -2 To present or honour with; रत्नैश्च पूजयेदेनं प्रधानपुरुषैः सह Ms. 7. 203. -3 To regard, take notice of. -4 To initiate, consecrate.

पूजक a. (-जिका f.) [पूज्-बुल्] Honouring, adoring, worshipping, respecting &c.

पूजनम् [पूज् भावे ल्युट्] 1 Worshipping, honouring, adoring; देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं.....तप उच्यते Bg. 17. 14. -2 Treating with respect, entertaining, hospitality. -3 An object of reverence. -ना same as पूजनम्; अहो देहप्रदानेन दक्षिताऽतिथिपूजना Mb. 12. 147. 8. -नी A hen-sparrow.

पूजयान a. Worshipping, honouring.

पूजा [पूज्-भावे-अ] Worship, honour, adoration, respect, homage; प्रतिबन्नाति हि श्रेयः पूज्यपूजाव्यतिक्रमः R. 1. 79. -**Comp.** -अर्ह a. venerable, respectable, worshipful, worthy of reverence. -उपकरणम् the requisites for the worship. -गृहम् a temple. -पट्टकम् a document of honour. -संभारः See पूजोपकरण.

पूजित p. p. [पूज्-क्] 1 Honoured, respected. -2 Adored, revered. -3 Acknowledged. -4 Endowed. -5 Recommended. -6 Frequented. -7 Consecrated.

पूजिल a. Venerable, respectable. -लः A god.

पूज्य a. Deserving respect, worthy of honour, respectable, venerable. -ज्यः A father-in-law.

पूण 10 U. (पूणयति-ते) To heap together, accumulate, amass.

पू ind. An imitative word expressive of hard breathing or blowing.

पूक् 8 U. To blow, breathe hard.

पूकारी 1 An epithet of Sarasvatī. -2 N. of the capital of the Nāgas.

पूतनः A dead body in a cemetery. -ना 1 N. of a female demon who, while attempting to kill Kṛiṣṇa, when but an infant, was herself crushed by him. -2 A demoness, or Rākṣasī in general; मा पूतनात्वसुपगाः शिबतातिरोधि Māl. 9. 50. -3 Terminalia chebula (हरीतकी); 'पूतना राक्षसीभेदे हरीतक्यां च पूतना' Viśva. -**Comp.** -अरिः, -सूदनः, -हन् m. epithets of Kṛiṣṇa.

पूति a. [पूय्-क्किच्] Putrid, stinking, fetid, foul-smelling; यातयामं गतरसं पूति पर्युषितं च यत् Bg. 17. 10. -तिः f. [पू-पूय् वा भावे क्तिन्] 1 Purification. -2 Stink, stench; पूतिक्लिन्न Bh. 3. 18 (v. l.); Ms. 11. 50. -3 Putrefaction. -n. 1 Filthy water. -2 Pus, matter. -3 The substance called civet. -**Comp.** -अण्डः 1 A musk-deer. -2 a kind

of insect. -काष्ठम् the Devadāru tree. -काष्ठकः the Sarala tree. -कसरः a civet-cat. -गन्ध a. putrid, fetid, foul-smelling, stinking. (-न्धः) 1 stench, fetid odour. -2 the Ingudi plant. -3 sulphur. -गन्धिक a. stinking, foul-smelling. -गन्धिक a. stinking, fetid. -तैला heart-pea. -नस्यम् a kind of disease of the nose in which it emits offensive breath; दोषैर्विदग्धैर्गलतालुमूले संवासितो यस्य समीरणस्तु । निरेति पूतिर्मुखनासिकाभ्यां तं पूतिनस्यं प्रवदन्ति रोगम् ॥ Suśr. -नासिक a. having a fetid nose. -वक्त्र a. having offensive breath. -वातः 'foul air', a fart; Bhāg. 5. 5. 30. -वाहः (= बिल्ववृक्षः). -व्रणम् a foul ulcer (discharging pus). -शारिजा a civet-cat.

पूतिक a. Stinking, fetid, foul; यस्त्वं श्मशाने मृतकान् पूतिकानस्ति कुत्सितान् Mb. 13. 9. 11. -कम् Ordure, excrement.

पूतिका 1 A kind of herb. -2 A civet-cat; पुलाका इव धान्येषु पूतिका इव पक्षिषु । मशका इव मत्स्येषु येषां धर्मो न कारणम् ॥ Pt. 3. 98. -3 (also पूतिकः) A species of plant serving as a substitute of Soma; पूतिकानिब सोमस्य (प्रतिनिधयः) Mb. 3. 35. 33 (com. ' सोमाभावे पूतिकानाभिषुणुयात् ' इति श्रुतेः); Pt. 3. 98. -**Comp.** -मुखः a bi-valve shell.

पू a. Destroyed (p. p. of ' पू to destroy ').

पूपः A sort of bread; see अपूप; पूपोऽपूपो पिष्टके स्यात्.

पूपला (ली), पूपालिका, पूपाली, पूलिका, पूपिका A sort of sweet cake.

पूय 1 U. (पूयति-ते) 1 To stink, putrefy. -2 To split up, divide. -3 To be dissolved or destroyed; श्रद्धयानस्य पूयन्ते सर्वपापान्यशेषतः Mb. 1. 1. 254; (considered by some to be 4 Ā. also).

पूयः, -यम् Pus, discharge from an ulcer or wound, suppuration, matter; भिषजे पूयशोणितम् Ms. 3. 180; पूयं त्रिकित्सकस्यान्नम् 4. 220; 12. 72. -**Comp.** -अरिः the Nimba tree. -अलसः suppuration at the joints, white swelling. -उदः, -वहः N. of a particular hell; Bhāg. 5. 26. 7. -रक्तः a kind of disease of the nose (wherein purulent blood or sanies flow out). (-क्तम्) 1 ichor, sanies. -2 discharge of sanies from the nostrils; दोषैर्विदग्धैरथवापि जन्तोर्ललाटदेशेऽभिहतस्य तैस्तु । नासा स्रवेत् पूयमसृग्निमिश्रं तं पूयरक्तं प्रवदन्ति रोगम् ॥ Suśr.

पूयनम् = पूय q. v.

पूर I. 4 Ā (पूर्यते, पूर्ण) 1 To fill, fill out (allied in this sense with pass. of पू q. v.). -2 To please, satisfy. -II. 10 U. (पूरयति-ते, पूरित; strictly the Caus. of पू q. v.) 1 To fill; को न याति वशं लोके मुखे पिण्डेन पूरितः Bh. 2. 118; Śi. 9. 64; 16. 34. -2 To blow into or fill with wind, blow (as a conchshell). -3 To cover, surround; पूरयन्तः समाजग्मुर्भयदाया दिशो दश Bk. 7. 30. -4 To fulfil, satisfy; पूरयतु कुतूहलं वत्सः U. 4; so आशाम्, मनोरथम् &c. -5 To intensify, strengthen (as sound). -6